

במשך דור שלם צינזר אבנר בריאון את

עיתוני ישראל, וגנו ידעויות ללא ספור -

עתה הוא מספר על הסודות שמאחרי הסודות -

וגם על מאבקי עם, השבועון המסויים

הצנזור מגלה

את הכל!

צנזור בריאון הפעם בלי מספרים

נפרד בשם "השבועון המסויים". זהו כמה מסופורים מהצנזר את הספר "הספורים שלא סופרו". במקומות רבים בספר מספר תיאור (מיד) אבנר בריאון על מאבקי עם, "העולם הזה", ואף מקדיש שבועון פרק

הצנזור הצבאי הראשי פירסם לאחר שיוחררו מהצנזר את הספר "הספורים שלא סופרו". במקומות רבים בספר מספר תיאור (מיד) אבנר בריאון על מאבקי עם, "העולם הזה", ואף מקדיש שבועון פרק

השבועון המסויים

שיתופם של עורכי העיתונים בסודות המדינה לא היה נטוליבעיות. מלכתחילה, מאז החל בן-גוריון בפגישותיו הלא-רשמיות עם העורכים (להבדיל מפגישות

אף לא היה צורך לשתף את עורך העולם הזה בפגישות שלא-לפרסום עם ראשי הממשלה, שרה-החן והרמטכ"ל. אולם העורך, אורי אבנר, פיתח קשרים מצויינים עם כתבים ואנשי-מפתח במערכות העיתור גיב היומיים, בכללם גם כאלה שנמנו על החוג המצומצם בכל מערכת. שלפניהם נהג העורך לחזור על הדברים שלא-לפרסום אשר שמע בפגישות, והדברים היו מתגלגלים אל דפי השבועון. לאחר כמה "דליפות" כאלה, ולא-מעט מקרים בהם פירסם השבועון חומר טעון צנזורה בלי שהגישו לבדיקה מוקדמת. הוצאתי הוראה שחייבה את העולם הזה להגיש לצנזורה את כל החומר שבגליון. לא היתה בכך אלא תרופה פורתא.

ברגיל, לא היו עוברות 24 שעות מפגישת כלשהי בין ראש הממשלה והעורכים, והעולם הזה היה מגיש לי לצנזורה לפחות ידיעה אחת מן הידיעות שנמסרו בפגישה ושאר העורכים התחייבו שלא לפרסם. ואז, אם הצנזור פסל אותה, היה אורי אבנר מערער על הפסילה לפני מפקד הבסיס או לפני "אני יודע", היה אומר, "שידיעה זו נמסרה אתמול לעורכים והם התחייבו להימנע מפרסומה למרות שאיננה ידיעה בטחונתית והצנזורה אינה חלה עליה. אבל אין להם זכות להתחייב בשמי. ואני לא התחייבתי."

אז היינו נפגשים עמו, "מדברים ציונות", מסבירים לו את הנזק שייגרם מן הפרסום ומנסים לשכנעו. לרוב, גם אם לא השי-תכנע, היה מוותר. בעצם, מה שרצה באמת היה להיות מוזמן לפגישות-העורכים והוא ניצל כל הזדמנות להפגין שאין טעם באי-הזמנתו, כי ממילא מגיעים הדברים לידיעתו. אך היו מקרים שלא נאות לוותר. ואז, בידועי שאין לי הסמכות החוקית להטיל איפול על הנושא ואם ילך לבג"ץ - יזכה, הייתי אני מוותר. הייתי מודיע אז לכל העורכים כי הידיעה המסויימת הוּו עומדת להתפרסם בהעולם הזה ואם יגישה לצנזור אף הם - לא אפסול אותה.

מעיר אורי אבנר:

נכון שאישישיתוף, "העולם הזה" בי וועדת-העורכים הרגיו אותי תחילה. היה זה חלק מן החרם הטוטאלי שהטיל המימסד - בראשות דוד בן-גוריון - על "העולם הזה". בן-גוריון הוא שהחליט שאין אף להזכיר את שם "העולם הזה", ועל כן הוא יצר את המושג "השבועון המסויים". כל מלחכה-הפינכה של הי-מישטר צייתו-להוראה זו ונחנע על פיה. התוצאה היתה הפוכה: הכינוי "השבועון המסויים" הפך שסינדרף לשמו של "העולם הזה", וחלק מן הציבור

שפיט אהרון כהן שבועון "בפינה"

הכ"ט בנובמבר, ה"רשמיות", עשה לו ראש הממשלה לחוק שלא לשתף בן את נציגי העיתונות הלועזית - פרט לג'רוסלם פוסט - ולא את נציגי קול העם. נאמנותו למדינה זרה, ולא לישראל, ואילו אל העיתונים הלועזיים התייחס בביטול, אף שתפוצת כמה מהם עלתה עשרת מונים על זו של כמה עיתונים בעברית. גם שר החוץ והרמטכ"ל נהגו כמוהו. העיתונים הלועזיים קיבלו עליהם את הדין...

לעומת זאת התעוררו כפיות עם העולם הזה. כשבועון, לא היה כתבי-העת מיוצג בוועדת העורכים, שהיתה מוגבלת לעורכי עיתונים יומיים בלבד. הואיל וכך,

החל רואה בו תואר-כבוד. כמו שמותי גנאי אחרים בהיסטוריה ("חסרי-המכני סיים" של המהכפה הצרפתית, "הקבצנים" של מילחמת-השיחרור ההולנדית) הפך גם זה תואר-כבוד - עיטור לביטאון שעמד לבדו מול שילטון-היחיד של "הזקן" ומיפלתו, על כל גילויי השחיתות וה-פגיעות בזכויות-האזרח.

החרם של המישטר היה מוחלט. כל מיפעלי-הכלכלה העצומה שהיו כפופים לו - מיפעלי הממשלה, הסוכנות היהודית, ההסתדרות, העיריות - החרמו אותנו במשך שנים רבות ולא נתנו לנו מודעות. צה"ל ניתק את היחסים עימנו, ולא הכניס את גליונות "השבועון ה-מסויים" למחנותיו. "אל על" נהג כך במטוסיו. מיטב המישפטינים אימצו את מוחותיהם במשך שנים כדי לטכס עצה כיצד להצר את צעינו בחוקים חדשים ובתביעות מישפטיות. התיאטרון הלאומי פיברק מחזה כדי להכפיש אותנו.

ולטו בריאון מסביר, למעשה, את אחת הסיבות לכך: "העולם הזה" לא שתק. הוא גם לא הניח לבן-גוריון להשתק. שברנו כל קשר-השתקה שא לא נתנו פרו-שות של שחיתות ושרירות, הפליה ו-דיכוי, חירחור-מילחמה ופרובוקציה. החרמתנו באמצעות ועדת-העורכים אכן הרגיזה אותי תחילה, אך למדתי במהרה כי בעל-כורחו יצר בן-גוריון מצב אידיא-לי: המצב המתואר עלידי בריאון. אחרי כל ישיבה של ועדת-העורכים, שבה התחייבו העורכים להשתיק פרשה זו או אחרת, היה אחד מהם, או אחד מאנשיהם, מזדנז לטלפן אלי או אל אחד מחברי המערכת, ומספר על כך. סקופים בלא-ספור, שראו אור לראשונה ב"שגר עון המסויים", באו אלינו בדרך זו.

מעולם לא קיבל איש אף אגורה אחת עבור שרות זה. כל מדליינו פעלו מתוך אידאולוגיה טהורה. הם היו אמנם שותפים לקשר-השתקה, אך מצפונם האזרחי והעיתונאי הציק להם. והם מצאו את הפיתרון: לשתוק בעיתונותם, ולה-ביא למיטוסם הדברים ב"העולם הזה". תופעה זו לא עברה מן העולם. אמנם, כיום קשה יותר לקיים קישרי-השתקה מוכתבים, אך עדיין יש חומר רב שאינו יכול להתפרסם בעיתונים האחרים. וגם כיום מטלפנים לנו עיתונאים בעלי-מצפון, המוגבלים בעיתונותם, ומסורים לנו את הסקופים שנמנע מהם לפרסום.

פרשת כפר-קאסם

ב-25 בנובמבר הוטל, לבקשת נחמיה ארגוב, איפול על העדויות שנמסרו לפני ועדת החקירה (שקיימה את ישיבותיה בי

דלתיים סגורות). ורק למעלה משבועיים אחר כך הודיע נחמיה על הקלה: מותר לפרסם את מספרם של הקצינים ושוטרי מג"ב שנאסרו, אך לא את שמותיהם ו-דרגותיהם. ורק ב-17 בדצמבר התיר בן-גוריון - לדעתי, בלחץ חברי ועדת העור-כים - את פרסום מספר החרוגים.

למחרת נודע לי כי העולם הזה מכין כתבת-ענק על הטרגדיה של כפר קאסם ובה תיאור מפורט של התקרית. כולל כל אותם הפרטים שפסלנו עד כה. גם נאמר לי שהשבועון לא ייעתר לכל תדריכים בנושא זה ואם תמנע הצנזורה את הפרסום - יפנה לבג"ץ. היה ברור לי שלא אצליח לשכנע את שופטי בית-הדין העליון, שבעה-שבעות לאחר התקרית, כי פרטיה עודם מהווים סוד בטחוני. התקשרתי עם נחמיה ארגוב וביקשתי להסביר לבן-גוריון כי לא ניתן להמשיך באיפול. שעה לאחר מכן נאמר לי כי האיפול הוסר. אני מודיע על כך לכל העיתונים ופרשת כפר קאסם ממלאת את עמודיהם.

מעיר אורי אבנר:

אם יש פרשה אחת שאני מתגאה בה יותר מכל, הרי זאת פרשת כפר-קאסם. למערכת "העולם הזה" כולה מיוצג עליה ציון-לשבה - וציון זה כלול, למעשה, בתיאורו הקצר של בריאון.

ימים מעטים אחרי המעשה קיבלתי צורר של מיסמכים: עדויותיהם של עדי-הראייה שנשארו בחיים. הם לוקטו עלי-די תופיק טובי, שכבר היה אז ח"כ